

תיקוני עירובין

גליון שאלות הלכתיות

המתחדשות מידי שבוע בבדיקת העירובים השכונתיים

מוקד העירוב
בארץ הקודש
054-84-833-20

גליון מס' 204
אדר ב' תשע"ט

ואמר להם שאסור להזיז אותה כי היא משמשת לעירוב של שבת, הנערים מיהרו להחזיר אותה, אך לא ידעו להחזיר למקום המדויק, והבודק לא הבחין בשינוי הקטן שאירע במיקום של החבית, שבעצם פסל את כל העירוב. לכן חייבים לעשות בצורה תיקנית ומסודרת, גם כשהדבר כרוך בהוצאות כספיות.

הג"ר ישראל זק שליט"א מהאחראים על העירוב המהודר במודיעין עילית, מילא את מקומו של הגאון רבי אפרים רוטשילד שליט"א שלא היה יכול להשתתף במעמד, עקב אירוסי בנו למזל טוב. בדברים שיבח את ההתקדמות הגדולה שנהיתה בעשר השנים האחרונות בציבור שנודע לדיני העירובים, בעקבות הפעילות של "מוקד העירוב", באמצעות העלונים "תיקוני עירובין" היוצאים מידי שבוע, ומגיעים למאות מקומות בארץ ובח"ל. וכן ההתקדמות של העוסקים בעירובים, שעושים אותם בצורה חזקה יותר ויציבה, והוסיף שיש עוד מה להתקדם ולייסד את מערכות העירובים, ובייחוד את מוקד העירוב, שיזכה להמשך ולהצלחה בזיכוי הרבים, בכל הדרכים הנפלאות שאנו זוכים לראות.

הג"ר יחזקאל רייך שליט"א, האחראי על העירוב בטלסטון, עורר על החשיבות של **תכנון העירוב ע"י המומחים הבקאים בהלכות**, כי לפעמים בשינוי קטן אפשר להדר הרבה מאוד. והביא דוגמא שהיתה בעירוב שלו בעיר טלסטון, שיש הבדל גדול מאוד אם עושים את העמוד של

תיקון הגדר שנדרסה ונפוצה בקרן זיית

העירוב מטר אחד לכאן או לכאן, בכניסה לטלסטון עובר הכביש הראשי, שהוא דרך בין עירונית מפולשת, שיש בה חשש גדול לאיסור רשות הרבים מן התורה, ובעקבות עשיית ככר תנועה בצומת הכניסה, יוצא שהכביש מתעגל ונכנס מעט לתוך פתח הישוב, ולכן למרות שבאופן נורמלי היו מעמידים את העמוד סמוך לככר, אך במצב זה יוצא שהמכוניות שעוברות בככר וממשיכות

[אינם אלו שנכנסות לישוב], נכנסות תחת צורת הפתח, ויש למקום זה דין ר"ר ודרך מעיר לעיר, שאינה מותרת בצורת הפתח, כי "אתו רבים ומבטלי מחיצתא". לכן התקינו את העמוד מטר או שנים לתוך הישוב באופן שהדרך הבין עירונית אינה משתמשת תחת צורת הפתח, אלא קטע זה הוא כבר רחוב של תוך הישוב, ואין בו דין רשות הרבים [ע"י ההיקף מחיצות שמקיף את הישוב בג מחיצות גמורות]. לכן חשוב מאוד להתייעץ לפני ההתקנה עם המומחים, כדי שיוכלו להדר ככל האפשר.

עוד הוסיף והדגיש את **המחויבות של הבחורים למלא את ההלכות**, כפי שהורה לו מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א כאשר הוא התמנה לתפקיד, שלא לסמוך על כך שהם קושרים את החוטמים כפי שהיו, ולא מספיק שהרב של השכונה ידע את ההלכות, אלא צריך שהבודק שנמצא בשטח יהיה בקי ויודע היטב, כי יש הרבה שינויים קטנים שיכולים לפסול את העירוב. והביא דוגמא שאירעה בעירוב שלו, שבעקבות תאונה בכביש נהרס חצי מטר מהגדר בקרן זיית, וזה פסל את העירוב, באופן שאם היה בודק רק את התקינות של צורות הפתח, לא היה מבחין בכך. וכמוכן שמיד תקנו את הדבר לפני שבת.

הג"ר משה אנגלרד שליט"א, העוסק בבדיקת עירובים במאות מקומות בארץ, ומורה הוראה לשאלות במענה הטלפוני של "מוקד העירוב", ליווה את הכינוס, ופתח ושיבח בדבריו את כל המשתתפים בכינוס, שמוסרים עצמם למען הכלל, וטורחים בימי שיש לבדוק את העירובים ולתקנם גם בגשם וגם בשרב, בדברים שהציבור אינו יודע להעריך במה מדובר.

לאחר מכן מסר **שיעור הדרכה על צורת המדידה הנכונה בבקבוק למדידת מקום החוט**. ויחד עם השומעים ערכו נסיון על מדידת הסימונים שבתקרה. בהמשך הכינוס עסקו בלימוד **מדידת תל המתלקט**, ע"י בעל היצירה **הג"ר יואל שילה שליט"א** מקים העירוב ברכסים, והדגים מכשירים חשמליים נוספים שיכולים לעזור לתחזוק העירוב. ולאחר מכן דיבר הגר"מ אנגלרד שליט"א על הבעיות המצויות בתל המתלקט, שמתוך הנסיון מורים מורי ההוראה שלא להסתמך על תל המתלקט, אלא במקרים מסוימים, שתנאים ידועים למומחים העוסקים בדבר.

הכינוס הגדול "שומרי מצוותיה" לבודקי העירובים

בשבוע זה נערך הכינוס הארצי הגדול "שומרי מצוותיה", לאיגוד בודקי העירובים, שע"י "מוקד העירוב" בארץ הקודש. הכינוס המיוחד התקיים בירושלים ברח' שמואל הנביא, במעמד רבני עירובים, והשתתפו בו כמאה וחמישים בודקי עירובים מכל הארץ, מנתיבות ועד נהריה, רובם ככולם עוסקים בבדיקת עירובים שכונתיים, בשכונות החרדיות שהתלכדו יחד להקים עירובים שכונתיים מהודרים. בודקי העירובים נעזרו בשנים האחרונות בשירותים של מוקד העירוב בצורות ומשימות שונות, בבדיקת העירובים, ובמענה לשאלות ועוד, והרגישו את השותפות האישית

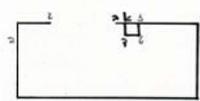

שיש להם בכינוס זה, וכולם ציינו את האוירה המיוחדת והחיזוק המיוחד שקיבל כל אחד מהמעמד הגדול הזה.

רבני העירובים הביעו קורת רוח גדולה מהמעמד, מהנושאים ההלכתיים שנלמדו בו, שעוררו את האחראים לשים לב לכמה דברים שצריכים לדעת בבדיקת העירובים ובתיקונם מידי שבוע, ועל חשיבות ההתקנה הנכונה, והשימוש באמצעים הנכונים שמביאה להידור משמעותי מאוד בכשרות העירובים. נביא כאן בקצרה ראשי פרקים מדברי הרבנים שנשאו דברים בכינוס המיוחד.

הגאון רבי מאיר רוזנר שליט"א משכונת עזרת תורה בירושלים, בעמח"ס "חכמת הלב" דיבר בעניני **"עומד מרובה על הפרוץ"**, בפרטים חשובים ויסודיים, שמצוי שטועים בהם, במקרים שהגדרות אינם ישרים אלא מתעגלים או משנים זווית, ועוד הוסיף לבאר את דיני סילוק מחיצות, שכאשר יש פתח לחצר או לעירוב של השכונה ויש בצדדים גדרות, הם מונעים מהעומד לגזור את הפתח, כיון שהעומד הופרצה מחולקים לשנים ע"י הגדר. וה"ה כאשר יש צורת הפתח, המחלקת בין חצי החצר שיש בו גדר, למקום שבחצר שיש בו את הפתח.

"שומרי מצוותיה" איגוד בודקי העירובים

עוד הוסיף לפ"ו, שיתכן שיהיה לפני הפירצה ארון חשמל וכדומה שיגרום סילוק מחיצות לפירצה, והביא דוגמא לכך בשירטוט המצורף (צירוף 9).

הגאון רבי מרדכי ירט שליט"א האחראי על העירוב המהודר בשכונת הר נוף בירושלים, ומורה הוראות לעירובים בשאר מקומות, נשאו דברים **בפתרונות לעשות שכירות רשות מהגוים והמומרים** שגרים בשטח העירוב, מתוך נסיון רב. ובדבריו הדגיש שאפשר להצליח בשכירות עם כל סוגי האוכלוסיות, רק צריך להשקיע מאמץ, ולהסתייע בתושבים המכירים בחשיבות העירוב. וכמו כן לעורר את הציבור להיות שותפים ולהודיע אם מתחדש דייר האוסר את העירוב. וסיפר כמה סיפורים שארעו לו בתקופה האחרונה, ואחד מהם על שכן שהגיע לבקש מכשיר חשמלי בשבת, והמשאיל אמר לו הרי עכשיו שבת, השיב לו השכן שיש לו גוי בבית, כשהכוונה אליו עצמו. השכן פנה בבהלה לאחראי על העירוב, שבעקבות מעשה זה התברר לו ששכן שלו מחלל שבת, אבל הגר"מ התייחס לכך שלא כל מקרה כזה אוסר את העירוב, משום שבמקרה זה עדיין יש להחשיבו כמחלל שבת בצנעא, ולא בפרהסיא, שהרי תירץ את עצמו בצורה כלשהי לומר שאינו מחלל שבת. ובכל מקרה יש להתייעץ במורי ההוראה לעניני עירובים.

הגאון רבי חיים קלמנוביץ שליט"א העיר על **חשיבות עשיית העירוב בצורה בטוחה**, שח"ו לא ישתנה בלי שימת לב, כגון במקומות שמניחים חביות או לחיים תחת חוטי החשמל, היו מקרים שנערים השתובבו והתחרו ביניהם מי יכול להזיז את החבית המלאה באבנים, והזיזו את החבית לכאן ולכאן, ופתאום הגיע המורה

כולנו שותפים למהפכה
עזרתינו

חלוקת השי לתורמי מגבית "עזרתינו" - המשחק החדש "הרוב קובע", תיערך בעז"ה בימים הבאים מי שמעוניין להקדים ולקבל את השי מנקודות החלוקה, ב"ב ירושלים וקר"י, ניתן לפנות: בני ברק ח' אור החיים 23, 036195849, קר"י רח' אור החיים 14, 089798930, ירושלים באזור מיר, 0548483320.

לקראת סוף הכינוס מסר שיעור נוסף, שבו לימד והדגים כמה דברים פרקטיים שיסייעו לבודקים לעשות מלאכתם כהלכה. קשירת החוט בצורה פרקטית ונוחה, ושימוש במוט הטלסקופי, כיצד מעבירים חוט על כביש ראשי, ובצורה שלא יסתבר בעצים, עוד האריך לבאר את המעלות בצורת ראשי העמודים המיוחדים.

שני דיסקים חדשים עם אוצר עשיר ומגוון

בכינוס חולקו למשתתפים היקרים, שמתמסרים למלאכת העירובים, דיסקים חדשים שיצאו לרגל הכינוס, הכוללים חומר עשיר ומגוון, של ההלכות האקטואליות בזמנינו. דיסק של ספרים, הכולל: "פתח העירוב" ג' חלקים, עם 200 עלונים "תיקוני עירובין", עם תמונות מהשטח של מגוון בעיות ופתרונות שנעשו בעירובים ברחבי ארץ הקודש. וכן חוברות "דרך התחומין" ג' חלקים ובהם הסבר על צורת מדידת התחום בזמנינו, עם מפות וגבולות לעשרות מקומות בארץ. דיסק נוסף של 270 שיעורים בדינים והלכות הנוגעות בזמנינו, מסודרים בכמה סידרות על מסכת עירובין, ועל המשנה ברורה הלכות עירובין, ועוד סידרת שיעורים בשאלות אקטואליות שהתחדשו דרך המענה הטלפוני של "מוקד העירוב".

ניתן לרכוש את הדיסקים, מחיר כל דיסק 40 ש"ח בלבד, במוקד המכירה של "מוקד העירוב" בבני ברק – מודיעין עילית – ירושלים

במהלך הכינוס רכשו המשתתפים כלי עזר רבים שיעזרו להם במלאכתם, מכשירים למדידת חוטי העירוב, מכשיר למדידת תל המתלקט. מוט טלסקופי מיוחד, וכלי גיוס לגובה רב, חוטי דיג לעירוב, ועוד. וכן חוברות וספרים בנושאים האקטואליים הנוגעים בזמנינו, חוברות "פתח העירוב" ד' חלקים, וספר "תיקוני עירובין" ועוד.

המשחק החדש - "הרוב קובע"

דבר נוסף שהפתיע באמצע הכינוס – הפעתו של המשחק החדש לילדים "הרוב קובע". מעניין לציין שהמשחק הגיע ישר מהארץ, בדיוק במהלך השיעור של הגאון רבי מאיר רוזנר שליט"א שעסק בדיני "עומד מרובה".

המשחק מתוכנן בצורה קלה ומאתגרת, שמתאימה גם לילדים שלא למדו כלל מושגים בעירובין, ומחולק לשתי רמות רמה א' מיועדת גם לילדים קטנים, למרות שאין להם ידיעה בנושא, ע"י ספירת החלקים של הגדרות הכשרות, שיהיו לא פחות מהגדרות השבורות ויש בו גם רמה גבוהה למי שידע לחשב את כללי ההלכה, הכולל דיני פירצה בקרן זווית, דיני אתי אוריא ומבטל ליה, וצירוף פירצה שנסתמה בעומד מרובה. והכל בצורה קלה וברורה כמפורט בהוראות המשחק. המשתתפים יצאו עם רושם כביר שנחרט בליבם, שבעז"ה יסייע בידם להמשיך בעבודת הקודש הדרושה התמסרות רבה ואחריות גדולה, והם כבר מחכים לכינוס הבא.

מתקרבים למעמד הכינוס הבא

שיתקיים בעז"ה לאחר ימי הפורים בשלשה מוקדים

ירושלים, בני ברק, מודיעין עילית

להגברת לימוד ההלכות המעשיות בעירובים בזמנינו

ופתיחת מסלולי לימוד לאברכים מתמידים

שמעוניינים לרכוש את הידע ההלכתי, עם הידע הטכני והמקצועי,

לכל דיני המחיצות וצורות הפתח.

כולל: מחיצת לבד, גוד אסיק, גג הבולט, עומד מרובה, קרן זווית, צורת הפתח, עמודים ולחיים, צורת קשירת החוטים, תל המתלקט, פי תקרה ועוד, כולל גם החלק הטכני כגון: גודל הלחיים, עובי וגובה העמודים, צורת ההתקנה, פתרונות שונים בקשירת החוטים, סוגי החוטים ומעלותיהם, גיוס ענפים, פתרונות לעשיית עירוב זמני למחרת, ועוד.

הלימוד יהיה מלווה בהמוחות והדגמות, בעזרת מצגות מיוחדות שיערכו ע"י מוקד העירוב, מתוך הנסיון הרב בבדיקת מאות עירובים ברחבי הארץ. כמו כן ישתתפו הלומדים בבדיקת עירובים במספר נקודות, בליווי הדרכה בשטח.

תכנית הלימוד במשך כחצי שנה (מתחיל מוקד ע"ד תנוכה)

בשיעורים שיתקיימו אחת לשבוע למשך כשעה,

עם מראי מקומות ודפי סיכום, ללימוד וחזרה בשאר ימי השבוע.

ההרשמה למסלולי הלימוד נפתחת בימים אלו ע"י הנציגים דלהלן:

המענה יתן בשעות בין הסדרים:

בני ברק וירושלים בטל - 055-678-3323

במודיעין עילית - 0548589612 (1:00 - 3:30 בצהריים)

באלעד - 052-7647320

למעוניינים בהרשמה למסלולי הלימוד, ופרטים נוספים, בהרשמה בטלפונים הנ"ל

הסבר למסלולים החדשים ללימוד ולהכשרה

בעקבות המודעה שהתפרסה בגליון הקודם, על פריצת דרך חדשה להביא מאות אברכים לידיעת הלכות עירובין בצורה מעשית ונוכח, עד כדי שיהיה ביכולתם להורות בהלכה ולבצע בדיקת עירובים ברמה גבוהה, פנו מאות אברכים אל המוקד הטלפוני וביקשו לשמוע פרטים ולהירשם למסלול ההכשרה שיתקיים בעז"ה החל מרח"א אייר.

עם זאת היה במודעה זו תערוכת של שני מסלולים שונים, שגרמה לניסוחים שאינם קשורים זה לזה, ועל כן באנו בזאת להבהיר את ההבדל בין המסלולים, שבאים מטעם שני ארגונים שונים.

במוקד העירוב ראו במשך התקופה האחרונה, את הביקוש העצום של הציבור לדעת בעצמו לעשות עירובים, בין בעשיית עירוב לשכונה בשכונות החדשות בכל רחבי הארץ, ובין במקומות שאין אפשרות לעשות לכל השכונה ורוצים לעשות עירוב מהודר לחצר, כדי לרדת בשבת עם הילדים לשחק, וכן בשביל שבת חוה"מ סוכות לטלטל מהבית לסוכה שבחצר, וכן בשבתות נופש או שמחת חתן, שנמצאים במתחם כלשהו במקום שאין אפשרות לסמוך על העירוב כלל, וחייבים לסדר עירוב למתחם. אלפי אנשים מתקשרים למוקד העירוב בנושאים אלו במשך השנה, חלקם יודעים יותר, וחלקם אינם יודעים כלל, וכולם רוצים שניתן להם דרך לדעת בעצמם - "עירובין" זה כבר לא דבר שנוגע רק לאחראי אחד בכל השכונה, אלא זה נוגע לכל אחד ואחד, בעיתות ובזמנים שונים, ובפרט לדעת להדריך את בני משפחתו שנוסעים עם הישיבות והמוסדות לשבתות בישוים.

לאור הביקוש הגדול, ומכיון שאין ספר הדרכה לכך, וגם אי אפשר לכתוב את ההלכות בצורה ללא המחשה, אלא הענין דורש לימוד מפי מלמד צמוד, שיסביר את הנושאים המורכבים בצורה מובנת וקלה, על כן הפתרון והדרך הטובה שראינו לעשות לשם כך, לפתוח מסגרת לימוד לאברכים המכניינים את השיבות הלימוד וההדרכה, ע"י מוקד העירוב שרכש את הנסיון לכך בסייעתא דשמיא, בעריכת גליונות "תיקוני עירובין" במשך כמה שנים, ובמסירת שיעורים לכל הגילאים ולכל החוגים, מילדי ת"ת ועד אברכים בכללים שלומדים עירובין מכל רחבי הארץ, וכן בעריכת סיורים מודרכים לכלל הציבור.

מסגרת זו מיועדת לאברכים (ובחורים מוכשרים) שמטרתם לדעת טוב ברמה גבוהה, ולהשקיע את הזמן הנצרך לשם כך. שאמנם אינו תופס זמן רב מתוך מסגרת הלימוד השבועית, ואפשר ללמוד את כל העניינים בתוספת ללימוד במסגרת הכולל. והיא כוללת גם את החלק הפרקטי והטכני דלהלן.

במקביל לכך היתה מטרה נוספת, של ארגון בנועם, העוסק עם רבני הישובים, ומיועד אל האזרחים בערי השדה, להגיע אל האנשים שעושים את בדיקת הישובים, לדאוג שיהיו בהם עירובים כשרים, לפחות כפי רמת הכשרות הנדרשת מהם. שכפי שהתבאר בגליונות אלו עשרות פעמים, רובם אינם יודעים מספיק את ההלכות, וכתוצאה מכך נמצאו הרבה ישובים שגרים בהם עשרות שומרי שבת, ויש בודק שעובר כל שבוע, ולמרות זאת העירוב היה פסול רח"ל, מחמת חוט שהיה קשור במקום לא נכון וכדומה.

למטרה זו, כדי לדעת לבדוק את העירוב כהלכה, לדעת לשים לב לבעיות המתחדשות לדעת כיצד מאתרים פתרונות כשרים, וכיצד מזהים פתרונות שיכולים להיפסל ומונעים אותם מראש. ועוד דברים בסגנון זה, נדרש מסלול קצר יותר שאינו נכנס לעומק העיון, ולפרטים המורכבים שמהדרים בהם בעירובים השכונתיים. ולמסלול זה נקרא "מסלול הכשרה".

אמנם גם מסלול זה מיועד לאברכים רציניים שרוצים לדעת את הלימוד ואת ההלכה, עם מגוון השיטות ע"פ הוראות גדולי ההוראה. וגם למי שאין מטרות להיות בודק בפועל, אלא לשם ידיעת התורה וקיומה באופן אישי. אלא שמסלול זה מתוכנן באופן שלא ימשך על פני זמן רב, ומשך על שלושת חדשי הקיץ בלבד.

הארגון העומד מאחורי הדברים, מעונין לפנות אל מועצות אזוריות בעזרת קשרים עם רבני הישובים, ולהביא אותם לבקש שהבדיקה של העירוב תתבצע ע"י בודקי עירובים שעברו את מסלול הלימודים בהצלחה וקיבלו תעודה מוסמכת, כדי שבעז"ה גם לישובים יהיו עירובים שנעשים כהלכה.

שני מסלולים אלו מחולקים זה מזה, ומוקד העירוב מתמקד במסלול הארוך, המיועד לאברכים שמטרתם העיקרית להקיף את כל הנושא, בשילוב החלק המעשי והטכני, עם החלק העיוני, ובמקביל נותן את הלימוד וההדרכה המקצועית גם במסלול הקצר.

בנוגע למסירת השיעורים, יהיו מסלולים שונים, המסלול של הגר"ח קלמנוביץ שליט"א, מועדת העירובין הארצית, יפתח בעז"ה בעיר אשדוד, ויכלול את ישובי דרום הארץ, שבהם דרושים בודקי עירובים רבים. והמסלולים בערים בני ברק, ירושלים, ומודיעין עילית ימסרו ע"י הרב משה אנגלרד שליט"א, בהמשך למסגרות הלימודים המיוחדים שהתקיימו בשנה האחרונה.

בימים אלו נפתח הרישום לכל המסלולים, וכל אברך יראה לבחור לעצמו את המסלול המתאים עבורו. ניתן לקבל פרטים נוספים במענה הטלפוני, ולהירשם כבר עכשיו למעמד הכינוס שיתקיים מיד אחרי פורים, לנרשמים הזריזים.

ההרשמה למעמד הכינוס, אינה מחייבת

היום ה"עירובין" בידיים של כל אחד. ההרשמה פתוחה!

ניתן לקבל את העלון במייל כשר, לשלוח בקשה ל- AB83320@GMAIL.COM